

Zijne Excellentie H.M. de Jonge, minister van VWS
 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
 Parnassusplein 5
 2511 VX DEN HAAG

Per mail:

(10)(2e) @minvws.nl

(10)(2e) @minvws.nl

Datum: 14 juli 2020

Kenmerk: (10)(2g)

Betreft: Reactie op planning lancering notificatieapp

Hooggeachte heer de Jonge, beste Hugo,

Op dinsdag 7 juli heeft u, tijdens uw werkbezoek aan GGD GHOR Nederland, aangegeven dat u voornemens bent om de notificatieapp (CoronaMelder) op 1 september te lanceren. De lancering daarvan zal gevolgen hebben voor het testen en bron- en contactonderzoek dat de GGD'en uitvoeren. We stellen het zeer op prijs dat we van u gelegenheid hebben gekregen om, alvorens de datum definitief wordt vastgesteld, nog te kunnen aangeven of deze datum voor ons haalbaar is.

In beginsel steunen wij elke bijdrage aan het snel opsporen en testen van mensen die mogelijk besmet zijn met het Coronavirus en het opvolgen met een bron- en contactonderzoek bij een positieve testuitslag. Apps kunnen daarbij zeker van toegevoegde waarde zijn. Ten aanzien van de CoronaMelder hebben we echter, ook in het voortraject, aangegeven aarzelingen te hebben. Er is veel werk verzet waardoor enkele van onze bezwaren zijn vervallen. Zo is voor ons de passage uit de concept Kamerbrief (versie 13 juli) over sensitiviteit, specificiteit en nauwkeurigheid van de notificaties duidelijk en zijn deze resultaten van de metingen voor ons afdoende om de app te kunnen gebruiken. Wij kunnen ons eveneens vinden in de voorgestelde werkwijze betreffende het handelingsperspectief (concept Kamerbrief versie 13 juli) waarbij de invulling zal worden vastgesteld door het RIVM/LCI en LOI overeenkomstig het beleid voor "overige contacten" (LCI richtlijn BCO). Daarbij moet wel worden opgemerkt dat het wettelijke kader niet toestaat om middels de app thuis-isolatie / thuis-quarantaine op te leggen zoals dit in het kader van de WPG wordt toegepast. Maar er blijven ook nog enkele, soms principiële, aarzelingen over.

Ons advies, onderstaand, hebben we geformuleerd in termen van voorwaarden waaraan naar ons inzicht invulling gegeven zou moeten worden alvorens de app kan worden gelanceerd. Wij hebben kennis genomen van de plannen ten aanzien van de lancering van de app, de veldtesten en de concept kamerbrief. We zullen enkele aspecten uit de ons beschikbare informatie puntsgewijs langslopen.

GGD GHOR Nederland • Zwarte Woud 2 • 3524 SJ Utrecht • (10)(2e) @ggdghor.nl

Eigenaarschap en verantwoordelijkheden

We zien de afgelopen twee weken een -door ons steeds afgewezen- verschuiving in de positionering van de CoronaMelder van "aanvullend op Bron- en Contactopsporing" naar "onderdeel van de Bron- en Contactopsporing" (concept Kamerbrief versie 13 juli). Voor de GGD'en is dit een ingrijpende wijziging waarvan vooralsnog de consequenties die eraan verbonden zijn niet duidelijk zijn in termen van juridische en medische verantwoordelijkheden (waaronder het notificeren van anonieme contacten). Dit betreft onder andere de verantwoordelijkheid ten aanzien van de teksten in de app (waaronder de notificatiemelding), de verantwoordelijkheid ten aanzien van de juistheid van de contacten, de vaststelling van de eerste ziekte dag, de landen waar mensen zijn geweest. Dit zijn feitelijk medische gegevens.

Wij zullen deze verschuiving en de implicaties daarvan aan de DPG'en voorleggen en u donderdag over de uitkomst van de raadpleging informeren.

- **Voorwaarde voor go-live:** duidelijkheid over de juridisch en medische verantwoordelijkheid van GGD'en ten aanzien van de CoronaMelder.

DPIA en verwerkersovereenkomsten

Uit de concept Kamerbrief (versie 13 juli) maken wij op dat de Data protection impact assessment (DPIA) gereed is en ter advisering ligt bij de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). Wij willen erop wijzen dat de GGD'en zich nog niet herkennen in de opgestelde DPIA. Daarbij ontbreekt inzicht in de toegezegde verwerkersovereenkomsten. Ten aanzien van de DPIA wordt reeds overlegd gevoerd, over het opstellen van de verwerkersovereenkomsten nog niet. Waarschijnlijk ten overvloede willen wij opmerken dat GGD'en en hun besturen autonoom zijn in hun keuze om al of niet de ondersteuning van de CoronaMelder te leveren.

- **Voorwaarden go-live:** de DPIA en verwerkersovereenkomsten dienen gereed en ook voor ons acceptabel te zijn.

Vaststelling documenten en kader evaluatie

Er heeft nog geen vaststelling plaatsgevonden van het definitieve Programma van Eisen, het Acceptatiedocument en het Monitoringdocument. Ten aanzien van het laatste geldt dat, hoewel er constructief overleg gevoerd is, de voorwaarde vanuit de GGD'en, dat er een concreet kader voor de evaluatie om de effectiviteit van de app te monitoren is, nog ontbreekt. Het hebben én afstemmen van het evaluatieprotocol is voor GGD'en voorwaardelijk om de veldtesten goed uit te voeren en uiteindelijk de app te lanceren

- **Voorwaarde voor go-live:** vaststelling definitief Programma van Eisen, Acceptatiedocument en Monitoringdocument, inclusief het, in gezamenlijkheid tot stand te komen, kader voor evaluatie van de effectiviteit van de app.

Veldtesten en communicatie

Op voorstel van onder andere de GGD'en vinden diverse testen plaats, waaronder veldtesten. Een succesvolle introductie bij veldtesten is een kritische succesfactor voor draagvlak bij GGD'en én in de maatschappij. VWS heeft hiervoor een voorstel gedaan waaruit blijkt dat de eerste veldtest start op 3 augustus, gevolgd door veldtesten bij de GGD Rotterdam-Rijnmond en GGD West-Brabant op 17 augustus.

Op 9 juli hebben de GGD'en een voorstel ontvangen waaruit blijkt dat er slechts een marginaal verschil is tussen de veldtest en de daadwerkelijke lancering. De app wordt namelijk publiek beschikbaar gesteld in de appstore én er vindt een volledige veldtest plaats bij drie GGD'en

waaronder GGD Rotterdam-Rijnmond, waarmee een dermate grote populatie wordt bereikt dat er feitelijk geen sprake meer is van een veldtest, maar van een (geleidelijke) lancering.

Wanneer de eerder benoemde verschuiving van de positionering van de CoronaMelder voor u een gegeven is, zal aan veel meer voorwaarden moeten worden voldaan en is het noodzakelijk dat ook voor de veldtesten de boven al genoemde "voorwaarden voor go-live" zijn ingevuld.

Het valideren van de CoronaMelder is eenvoudiger in te passen in de werkzaamheden van de GGD'en als het webportal in gebruik is genomen eind augustus. Het heeft onze voorkeur om daar bij de start van de veldtesten rekening mee te houden. 3 augustus is dan geen haalbare datum.

- **Voorwaarde go-live:** de veldtesten worden zó ingericht, dat deze kleinschalig en afgebakend zijn in hun opzet, waarbij het aantal veldtesten eventueel kan worden teruggebracht naar twee. De veldtesten starten wanneer het webportal voor testen eind augustus in gebruik is genomen.

We zijn uiteraard bereid tot nader overleg over deze applicatie. Mocht deze brief vragen oproepen, beantwoorden we deze uiteraard graag.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)

Mw. A.G.M. van de Vondervoort,
Voorzitter GGD GHOR Nederland

c.c.

(10)(2e) @minvws.nl
(10)(2e) @minvws.nl

Reactie advies 2: Gebruik Google en Apple API

Reactie op advies 2 Begeleidingscommissie Digitale Ondersteuning Bestrijding Covid-

19

Juli 2020

"Gelet op het voorgaande adviseert de Begeleidingscommissie de Minister van VWS om met Google en Apple een verwerkersovereenkomst als bedoeld in artikel 28 van de Algemene verordening gegevensbescherming te sluiten. De begeleidingscommissie adviseert om in die verwerkersovereenkomst op te nemen dat Google en Apple garanderen dat zij geen gegevens, -op welke manier dan ook verzameld- in het kader van het gebruik van de notificatie-app zullen verwerken voor eigen doeleinden, óók niet wanneer functionaliteit van de notificatie-app in de besturingssystemen en/of software van Google en Apple zelf ingebouwd zal worden."

Reactie: Om gebruik te kunnen maken van de notificatie app moeten gebruikers, afhankelijk van het type smartphone waarvan gebruik wordt gemaakt, deze downloaden uit de Apple App Store (iOS) of Google Play Store (Android). De beide downloadomgevingen zijn zoals bekend naar hun aard publiek beschikbaar.

Om de ontwikkeling van de app mogelijk te maken hebben Apple en Google een API ontwikkeld.¹ Deze API maakt mogelijk dat de app op basis van het DP3T protocol² kan functioneren op hun besturingssystemen (iOS resp. Android). De API en het systeem waarvan de API onderdeel uitmaakt zijn zo ontworpen en opgezet dat Apple en Google geen toegang kunnen hebben tot de gegevens die betrekking hebben op de gebruikers. Dit blijkt uit de documentatie die Apple en Google daarover hebben bekendgemaakt. Aldus het document Exposure Notification. Frequently Asked Questions, v1.1, May 2020:³

- The system was also designed so that Apple and Google do not have access to information related to any specific individual.
- In keeping with our privacy guidelines, Apple and Google will not receive identifying information about the user, location data, or information about any other devices the user has been in proximity of.

De implementatiesoftware van het DP3T protocol verwerkt de TEKs, DKs en RPIs/contactcodes, én kan een risicoscore bepalen aan de hand van een in de app opgenomen set parameters en weegfactoren. De parameters en weegfactoren worden vastgesteld door VWS, in overleg met RIVM, GGD-en en OMT, en kunnen op basis van nieuwe (wetenschappelijke) inzichten periodiek worden aangepast.

Er is sprake van de verwerking van (pseudonieme) persoonsgegevens (RPIs/contactcodes) van betrokkene op de smartphones van andere gebruikers, en de verwerking van gedownloade DKs en op basis daarvan gegenereerde (berekende) contactcodes. Deze gegevens zijn niet toegankelijk voor Apple en Google.

Apple en Google zijn daarmee partijen die betrokken zijn, maar niet zelfpersoonsgegevens verwerken. Het sluiten van een verwerkersovereenkomst met Apple en Google is daarom niet van toepassing, zij zijn immers geen verwerker.

¹ De documentatie over de door Apple en Google ontwikkelde API's is te vinden via www.apple.com/covid19/contacttracing (laatst. geraadpl. 1 juli 2020); Exposure Notification. FAQ, v1.1 May 2020; Exposure Notification. Cryptography Specification, v1.2 April 2020; Exposure Notification. Bluetooth Specification, v1.2, April 2020.

² DP3T wordt omschreven als "a secure, decentralized, privacy-preserving proximity tracing system. Its goal is to simplify and accelerate the process of identifying people who have been in contact with an infected person, thus providing a technological foundation to help slow the spread of the SARS-CoV-2 Virus. The system aims to minimise privacy and security risks for individuals and communities and guarantee the highest level of data protection." De documentatie over DP3T is te vinden in het DP3T Repository op <https://github.com/DP-3T/documents> (laatst. geraadpl. 1 juli 2020).

³ Exposure Notification. Frequently Asked Questions, v1.1, May 2020, par. 6 en 7, te vinden via www.apple.com/covid19/contacttracing (laatst. geraadpl. 1 juli 2020)

"Voor Android toestellen wordt om de notificatie-app te laten functioneren als voorwaarde gesteld dat geolocatie wordt aangezet. De Begeleidingscommissie adviseert de Minister van VWS bovendien om in de verwerkersovereenkomst met Google op te nemen dat gebruikers van Android toestellen niet verplicht worden om geolocatie aan te zetten, nu geolocatie niet noodzakelijk is voor het functioneren van de app."

Reactie: Dit ligt iets genuanceerder: Google heeft de interpretatie dat het gebruik van Bluetooth kan leiden tot identificatie van objecten waarvan de locatie bekend is. Wie zo'n database raadpleegt kan dan weten waar men ongeveer is. Om die reden vraagt google hiervoor toestemming. De toestemming houdt niet in dat google vervolgens GPS gebruikt om de locatie bij te houden.

Apple volgt de stelling van google niet. Apple geeft aan dat de beschreven situatie waarvoor google toestemming vraagt niet mag en straft daarop. Google doet dit niet. Vandaar dat google toestemming zo heeft ingeregeld. E.e.a. is in bijgevoegde paper uiteengezet en wordt bovendien op Europees niveau besproken.

Zoals op het eerste punt uiteengezet is, zijn Apple en Google geen verwerker en hebben Apple en google reeds in het document exposure notification vermeldt dat zij geen toegang tot dergelijke gegevens. Het nader regelen is daarmee niet nodig.

"Bovenstaande geldt zowel voor de notificatie-app die wordt ontwikkeld in de context van COVID-19 alsook voor een eventuele toekomstige situatie waarin een notificatie-app in de besturingssystemen en/of software van Google en Apple zelf ingebouwd zal worden."

Reactie: Beide bedrijven hebben in hun mondelinge technische briefings een mogelijke fase twee ter sprake gebracht waarin vrijwel de gehele app functionaliteit 'verdwijnt' in het besturingssysteem en geassocieerde software. Het is bij deze mondeling verstrekte technische informatie gebleven. Vragen rond data verzameling, verwerking en toegang konden niet door de technische vertegenwoordigers beantwoord worden. Op dit moment heeft geen van de twee partijen deze plannen in een voldoende uitgewerkte en gedocumenteerde versie gedeeld om hier een analyse van te kunnen maken. Vragen hierover spelen bij meerdere landen. Gesprekken hierover worden dan ook op Europees niveau ingezet.

"De Begeleidingscommissie adviseert de Minister van VWS om – gegeven het maatschappelijk belang van de volksgezondheid, waartoe gebruik van de COVID-app kan bijdragen, de gevoelige aard van de gegevensverwerking en de schaal waarop gegevens zullen worden verwerkt – de Autoriteit Persoonsgegevens te verzoeken om toezicht te houden op zorgvuldige naleving van de regels ter bescherming van persoonsgegevens door alle bij de COVID-app betrokken partijen, inclusief Google en Apple."

Reactie: Het is de taak van de Autoriteit Persoonsgegevens om toezicht te houden op zorgvuldige naleving ter bescherming van persoonsgegevens van alle verwerkingen. Zo ook op de verwerkingen in het kader van de Covid-19 app. Het is echter niet aan de minister om te sturen op prioriteiten van de AP als onafhankelijke toezichthouder. Gedurende het gehele traject is regelmatig contact met de AP over de voortgang van de app. De minister heeft afgesproken dat hij de DPIA aan hen voorlegt ter advies en heeft toegezegd dit advies van de AP te betrekken in zijn afwegingen.

"Ten slotte adviseert de Begeleidingscommissie om dit onderwerp in Europees verband aan te kaarten omdat dit probleem ook in andere EU-lidstaten voor Nederlandse ingezetenen en ingezetenen van andere lidstaten kan ontstaan. Tegelijkertijd adviseert de Begeleidingscommissie om vooral niet te wachten op een gemeenschappelijk Europees standpunt en onverwijld zelf contact op te nemen met Google en Apple. Met name gezien het beoogde tijdpad van de pilot met de COVID-19 notificatie-app."

Reactie: Zowel in Europees verband als op nationaal niveau is doorlopend overleg met Apple en Google. Dit zal actief worden voortgezet.